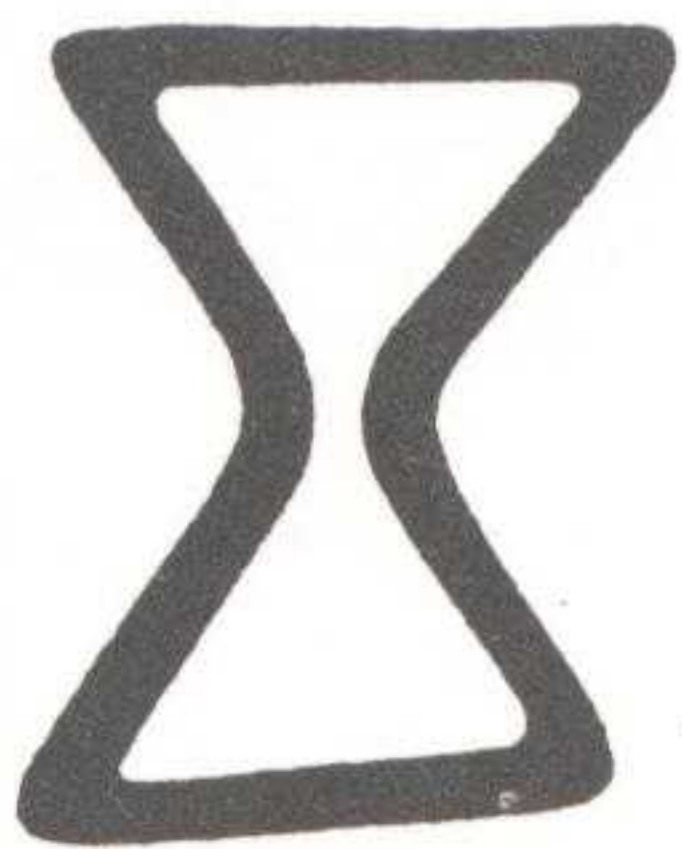

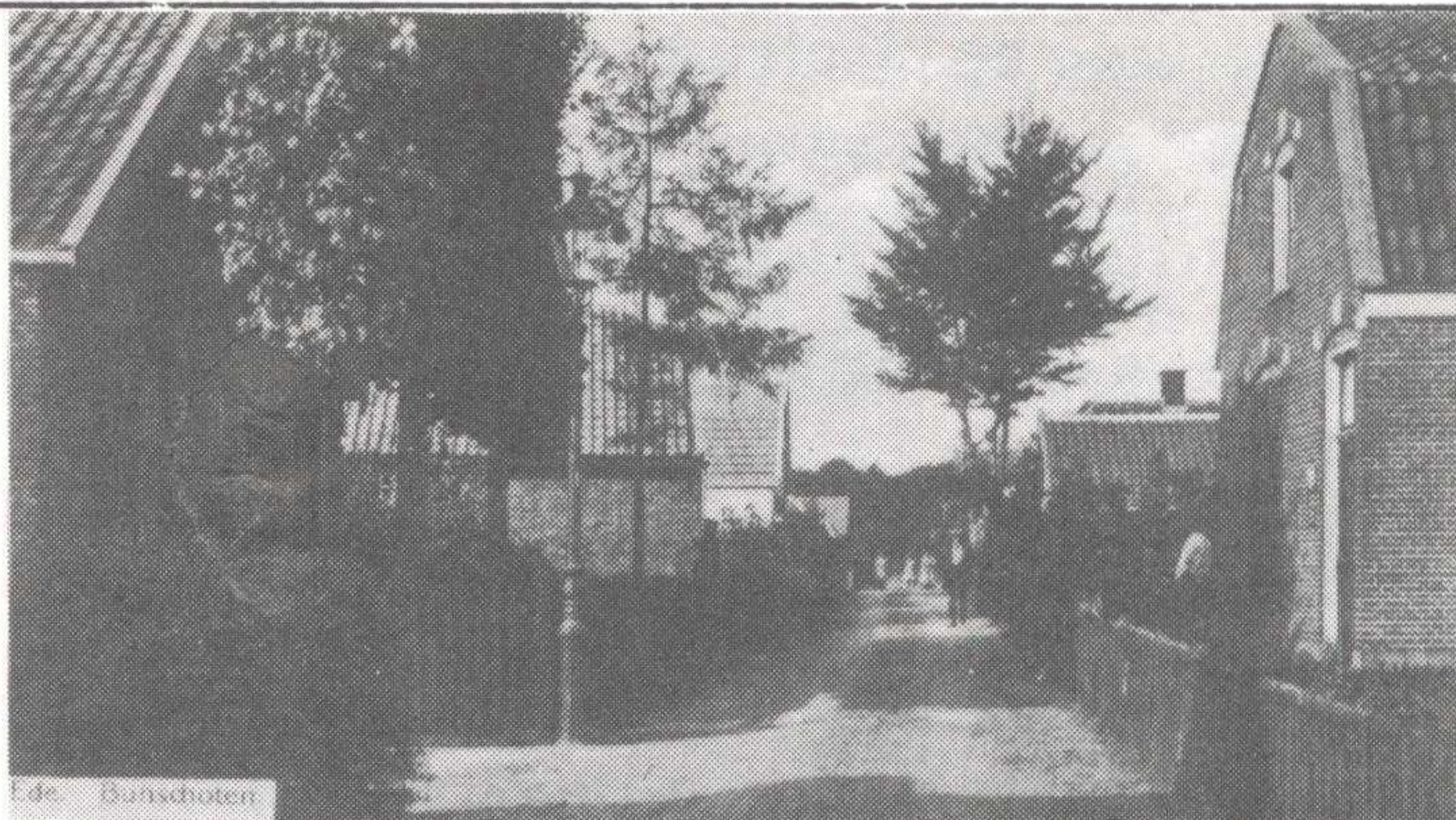

de zandloper

periodieke uitgave van de vereniging Oud-Ede
verschijnt elk kwartaal

10e JAARGANG - nr. 3

SEPT/OKT 1982

GLASSCHADE HERSTELLEN

JANSEN v/h de NOOY bellen

tel.: 16308

tevens verkoop en plaatsing van alle soorten glas.

SPIEGELS en GESLEPEN GLASPLATEN

ISOLATIEGLAS van THERMOPANE - POLYGLAS

of aluminium voorzetramen.

GLASHERSTEL JANSEN v/h de NOOY

Bettekamp 13-Ede tel.: 16308

SCHILDERSBEDRIJF de NOOY

voor alle onderhoudswerken, zowel binnen- als
buitenwerk, sanswerk, sierpleister, sigmulto,
behangwerk en andere schilderswerkzaamheden.

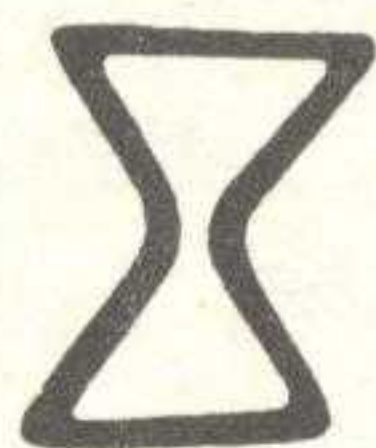
voor informatie

naar :

JANSEN

Bettekamp 13 - Ede

tel.: 16308

de zandloper

periodieke uitgave van
de vereniging OUD-EDE

10e JAARGANG - nr. 3
SEPT/OKT 1982

DAGELIJKS BESTUUR vereniging Oud-Ede

voorzitter: D. de Nooy, Wagenaarln 16
6711 GB Ede-Gld
tel.: 12373.

sekretaris: J. Clant, Amsterdamsewg 34
6712 GJ Ede-Gld
tel.: 15997.

penn.mr. : J. Smit, Arendshorst 29
6714 LV Ede-Gld
tel.: 32462.

ERE-LEDEN H.M. Oldenhof,
J. de Nooy.
G.W. Bos

MUSEUMADRES Museum Oud-Ede,
Museumpln 7
6711 NA Ede-Gld
tel.: 19554.

CONTRIBUTIE De minimale contributie
bedraagt f 15,- per jaar,
over te maken op postrek.
3534268, t.n.v. de pen-
ningmeester van de ver-
eniging Oud-Ede te Ede.

REDAKTIE van het blad DE ZANDLOPER

mv E. Hendriksen,
Wilterdinkstr 9
6712 EB Ede-Gld
tel.: 13074.

J. Das, Weerdenstein 205
6714 CP Ede-Gld
tel.: 39391

HJ Nijenhuis, Molenstr 101
6712 CT Ede-Gld
tel.: 16838.

eindredactie, opmaak en lay-out:

SJ Ouwendijk, Nettelhorst
43, 6714 MA Ede-Gld
tel.: 33089

KOPY

Alle kopy voor de eerstvolgende
editie, vóór 7 november a.s. in-
zenden aan:

Redaktie De Zandloper, Museumpln 7,
6711 NA Ede Gld

VERANTWOORDING VOOR GEPU- BLICEERDE TEKSTEN.

De redaktie van De Zandlo-
per is u zeer erkentelijk
voor al uw bijdragen in de
kopy.

Echter, de verantwoordelijk-
heid voor de inhoud van
historische en technische
gegevens blijft uitdrukke-
lijk voorbehouden aan hen,
die de betreffende kopy
hebben ingezonden.

Eveneens kan de redaktie
geen verantwoording op
zich nemen voor het even-
tueel niet vermelden van de
bron ed., bij het plaatsen
van ingezonden stukken en/
of artikelen.

OVERNAME VAN ARTIKELEN UIT HET BLAD "DE ZANDLOPER"

Uit het blad "De Zandloper"
mag niets worden overgeno-
men, zonder vooraf daartoe
een schriftelijke toestemming
van de redaktie te hebben
verkregen.

BIJ DE VOORPAGINA

Ditmaal 2 beelden omstreeks
1920, uit een totaal verdwe-
nen deel van het dorp, de
omgeving van de Bunschoten.
Boven de Bunschoterweg met
links op de voorgrond een
dubbel woonhuis, waar in de
ene helft v.d. Wetering een

bescheiden kruidenierswinkeltje dreef. De ingang lag aan de zijkant bij de lantarenpaal. Wat verderop Kruijff, de kolenboer en het huis waar eens van Hirtum een kleine ijssalon bezat. Rechts op de voorgrond het woonhuis van Dorpmans; op de achtergrond, nauwelijks zichtbaar, de kruising van Bunschoterweg en Kreelseweg.

Onder de splitsing Kleefseweg en Bergstraat. Links op de voorgrond kleermaker Willemsen, daarnaast nog net zichtbaar het woonhuis van aannemer Eijlander en vervolgens het pand, dat werd onderverhuurd, terwijl op de verdieping mej. Eijlander een naaischool had gevestigd. Midden op de kruising, achter de zware kastanjeboom een huis waar o.a. v.d. Schaft woonde en waar later drukkerij Pereboom was gevestigd. Geheel rechts is nog een stukje muur zichtbaar die de tuin omgrensde van villa Pacifica, waar destijds de familie de Booy woonde.

DE SCHOOL VAN VROEGER

Het ligt in de bedoeling om binnenkort een tentoonstelling te organiseren over de school van vroeger. Met vroeger bedoelen wij hier zo omstreeks 1900-1920. Uiteraard bezitten wij in het Museum wel over enkele materialen uit die tijd, doch genoeg is dat niet voor een tentoonstelling.

Wellicht zijn er onder onze lezers echter nog mensen die over de schooltijd van voor 1940 nog wel het één en ander in huis hebben.

We denken hier aan bv. lesboekjes, schriften, rapporten, sponzendozen, pokkenbriefjes, handwerkjes etc.; dit zijn uiteraard maar een paar voorbeelden. U weet er zelf vast nog wel enkele te noemen.

Mocht u iets hebben, waarvan u denkt dat wij dat wel kunnen gebruiken voor deze tentoonstelling, wilt u dan even telefonisch contact opnemen met het Museum Oud Ede, (telefoon 19554).

Graag willen we terzake dienende voorwerpen van u in bruikleen ontvangen, maar daarover nemen we dan eerst nog contact met u op.

We rekenen op uw welwillende medewerking.

250 JAAR GELEDEN WERD DE DOOLHOFLAAN AANGELEGD.

Op de buitengewone buurtspraak van 20 september 1732 van de buurt Ede-Veldhuizen komen de buurtmeesters met de mededeling, dat de Heer van Kernhem, Graaf Jan Hendrik van Wassenaar van Obdam, hun heeft verzocht om vanaf het huis Kernhem een laan aan te mogen leggen over de Stompekamp tot aan de wildwal, want zover strekte de buurtgrond zich uit; er achter lag het Edese bos. Dit is ongeveer het punt waar de begraafplaats tot aan de Doolhoflaan reikt.

De geërfden gaan met algemene stemmen akkoord met dit voorstel en de buurtmeesters worden verzocht na te gaan, wat dit kan opbrengen. Op 10 november 1732 wordt de gewone buurtspraak gehouden en de geërfden zijn het er over eens, dat de Graaf zo'n f 25 tot f 30 zou moeten neertellen voor die strook grond. Groot is hun verbazing als de Graaf dit veel te weinig vindt en tot voldoening van de buurtmeesters een bedrag van f 60,- gaf. De goede gever wordt dan ook hartelijk bedabkt voor dit royale gebaar. In 1735 mag de Graaf van de Bosmalen (dit zijn de gebruiksgerechtigden) van het Edese Bos, de betreffende

Kernhemmerlaan

laan doortrekken naar het Gravenbergje. Dit is de tegenwoordige doolhof, die echter pas in 1770 werd aangelegd en die diende tot vermaak van de gasten van de Grafelijke familie. Vanaf die tijd wordt er gesproken van de Doolhoflaan. Doch sommige boeren vonden al gauw, dat dit een prachtige allee was om door te trekken; dat was echter niet de bedoeling van de Graaf en deze vond één en ander dan ook helemaal niet aangenaam. De Graaf wendde zich dan ook tot het buurtbestuur en deze vaardigde meteen een verbod uit, dat niemand meer door de allee zal mogen rijden "op poene van een daalder". Aanvankelijk werd er een enkele laan aangelegd, maar in 1752 krijgt de Graaf toestemming om er aan weerszijden nog een rij bij te planten, zodat een dubbele laan ontstond. Thans is de laan dus 250 jaar oud en er treden ernstige gebreken op. Veel heeft de laan de laatste 40 jaar moeten doorstaan; denk maar eens aan de zeer droge zomer van 1947 en 1959. Dat kon de laan nog wel aan, doch door de bebouwing van de wijk Veldhuizen is het grondwaterpeil zodanig gezakt, dat de droge zomer van 1976 zeer ernstige gevolgen had. Thans lijdt de Doolhoflaan een kwijnend bestaan; langzaam takelt de laan af en de jaren lijken te zijn geteld, zeer tot ongenoegen van de roze vleermuis, die er verblijf houdt. Ik kan er nog aan toevoegen, dat de Veenselaan (tussen Klaverkampweg en Rijksweg) ongeveer even oud is als de Doolhoflaan.

G.A. Ossenkoppele.

RECTIFICATIE

In het vorige nummer van de Zandloper schreven wij:het museum Oud-Ede heeft de navolgende kunstwerken in bezit: -vier aquarellen en twee olieverfschilderijen van de DAMES WANDSCHEER-.

Van bevriende zijde werden wij opmerkzaam gemaakt op het feit, dat dit moet zijn MARIE WANDSCHEER (1856-1936). Er waren weliswaar twee dames Wandscheer, doch alleen Marie schilderde.

Waarvan akte!

het Bestuur.

P R I J S V R A A G

Op een gevelsteen zagen wij onderstaande tekst:

G E L E G D	D O O R
E M E L I A	G a D U U R I N G
D E N 12	J U L I J 1856

Vraag: In welk pand is deze gevelsteen ingemetseld?

Stuur uw antwoord naar museum Oud-Ede, Museumplein 5-7 te Ede.

Bij meerdere goede antwoorden beslist het lot.

Voor de winnaar stellen wij een fles wijn beschikbaar.

De eigenaar van het betreffende pand en zijn inwonenden zijn uitgesloten van deelneming.

De sluitingsdatum voor inzending is 20 oktober 1982.

PIJLPUNTJES

In een stuk correspondentie tussen onze Museum-archeoloog, de heer Zuurdeeg, en de heer Homburg uit Canada kwam het volgende naar voren:

Toen de heer Homburg, die zelf afkomstig is uit Zaandam, in 1941 logeerde bij een neef van zijn vader, aan de Klinkenbergerweg 10 te Ede, vond een zoon van deze neef in de zandverstuivingen rond Ede een paar pijlpuntjes uit het preahistorische tijdperk.

De heer Homburg ging in 1953 naar Canada en nam zijn pijlpuntjes mee. Hij heeft daar een hele verzameling "Indiaanse artifacts" aangelegd en ook de betreffende pijlpuntjes hebben daar altijd een plaats gevonden.

Vele indianen hebben deze verzameling gezien en wisten te vertellen dat hun voorouders precies dezelfde pijlpunten maakten. Een symbool dus van menselijke verwantschappen.

de Museumcommissie.

Oorlogsgebeuren in en om Ede in mei 1940

EDE – Ede is garnizoensplaats. Maar weinigen weten welke rol het garnizoen heeft gespeeld in de woelige dagen van de Duitse inval in Nederland. Zelfs degenen die in mei 1940 in Ede woonden weten weinig van wat zich rondom hen afspeelde. Er waren voor de gewone man nog geen draadloze communicatiemiddelen op korte afstand. Men zag doorgaans alleen wat in de directe omgeving gebeurde. En af en toe hoorde men stukjes van het hele gebeuren.

De Edenaar E. van de Weerd heeft het oorlogsgebeuren in en om Ede nauwkeurig nageplozen en op schrift gesteld. Daarmee is voor het eerst de legpuzzel van stukjes oorlogsgebeuren in dit gebied tot een overzichtelijk geheel samengevoegd.

Het is in feite de oorlogsgeschiedenis van het destijds in Ede gelegerde vierde regiment huzaren (te paard en te fiets) en van het tiende regiment infanterie, dat vooraan in

de Grebbelinie streed, met een gedeelte van de voorposten in de gemeente Ede.

Het in Ede gelegerde vierde regiment huzaren was gevormd uit eskadrons wielrijders en de tweede verkenningsafdeling. De samenstelling was op tien mei als volgt:

1e en 2e eskadron te paard; derde eskadron van het derde regiment huzaren te paard; 4e, 5e en 6e eskadron wielrijders. Voorts eskadron pantserafweergeschut (PAG) (4 stukken van 4,7 cm); mitrailleur-eskadron (12 zware mitrailleurs); sectie mortieren (2 mortieren van 8 cm); 2e sectie rupspantservoertuigen (2 Vickers Carden Loyd IV carriers); 3e en 4e peloton pantserwagens van het 2e eskadron pantserwagens (elk drie wagens M38).

(Het 3e eskadron huzaren was gedetacheerd bij de Brigade B.)

Het 4de regiment huzaren

Tijdens de mobilisatie was het vierde regiment huzaren gelegerd in de Maurits en Johan Willem Friso kazernes te Ede. In de nacht van negen op tien mei 1940 was dan ook het grootste deel van het regiment in Ede. Het vierde en het vijfde eskadron waren elders; het vierde bevond zich nabij Loenen langs het Apeldoorn-Dierens kanaal; het vijfde was gelegerd in de Menno van Coehoorn kazerne te Arnhem. De twee pelotons pantserwagens waren die nacht in Apeldoorn, waar het tweede eskadron Pantserwagens was gestationeerd.

Om 3.30 uur vlogen Duitse vliegtuigen over Ede in westelijke richting. Op dat moment was het vierde regiment huzaren al gealarmeerd. De kazernes werden zo spoedig mogelijk verlaten en de oorlogsopstellingen ingenomen. De regimentscommandant, lt. kol. jhr. S. M. S. A. A. de Marees van Swinderen, die zijn intrek had genomen in hotel De Witte Hinde, gaf spoedig hierna (4.58 uur) zijn bevelen uit in de Mauritskazerne: geprojecteerde vernielingen uitvoeren, vertragend en verkennend terugtrekken op de Grebbe-linie.

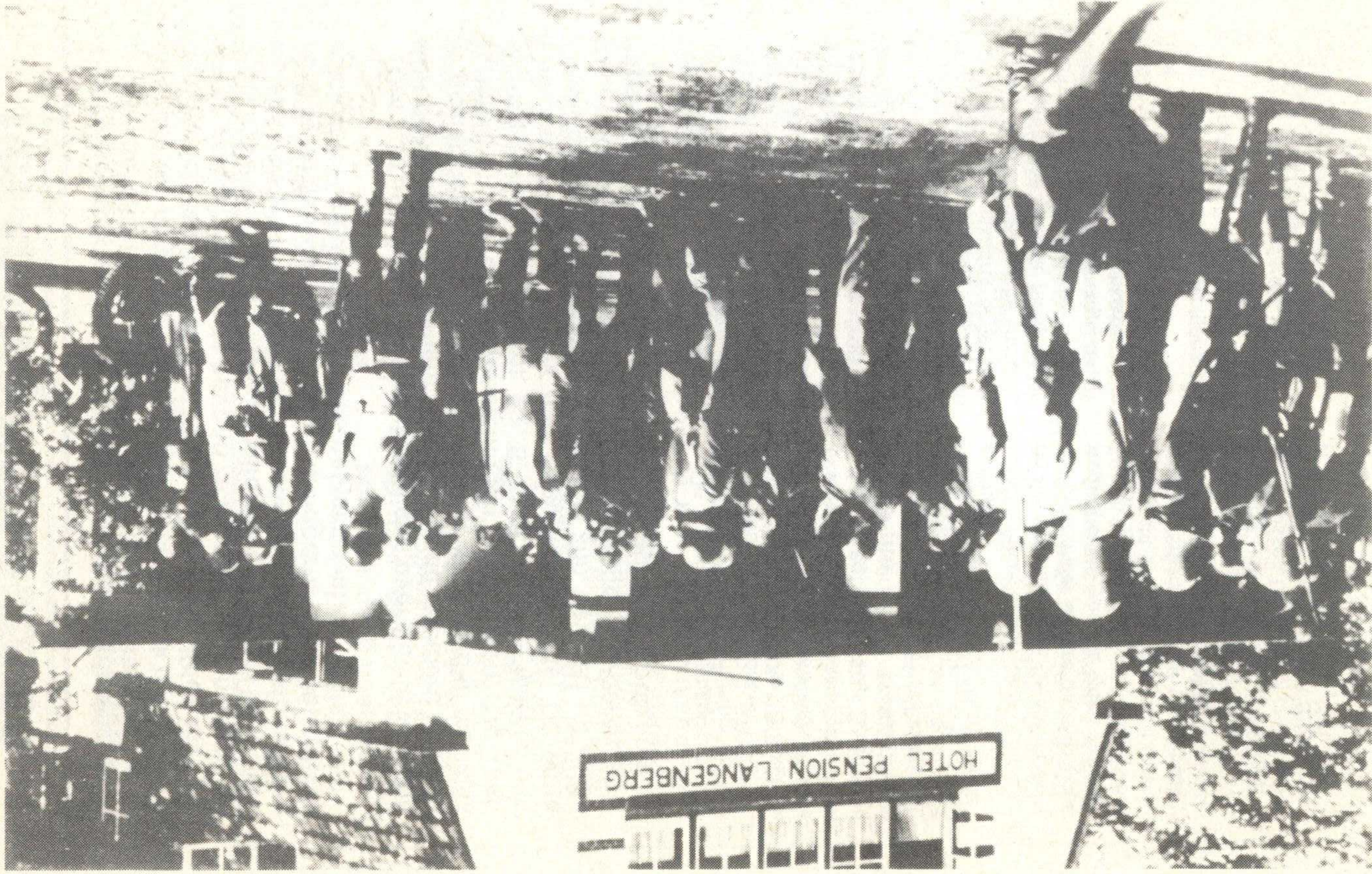
De regiments stafcommandopost werd gevestigd in café De Langenberg, beschermd door de twee rupspantserwagens.

Het vierde en vijfde eskadron opereerden in eerste instantie buiten de gemeente Ede. Het vierde eskadron was belast met het vernielen van vijftien bruggen over het Apeldoorn-Dierens kanaal. 's Morgens vroeg sprongen reeds dertien bruggen in de lucht en trok dit wielrijders-eskadron onder commando van res. ritmeester jhr. mr. C. L. van Beyma thoe Kingma, terug via Otterlo naar Ede. Onderweg werden rennende losse paarden waargenomen. De grintwegen waren slecht en de lekke banden waren dan ook niet van de lucht.

Dit eskadron kreeg vervolgens opdracht om de weg Ede-Bennekom af te sluiten. De opdracht werd uitgevoerd door het laten derailleren van drie spoorwagens op het voormalige lijntje Ede-Wageningen en het omhakken van zware bomen.

Op last van de regimentscommandant werden naar Bennekom en Renkum patrouilles uitgezonden. De schrijver van het dagboek van dit eskadron vermeldde o.a.: „De bewoners van Ede beseffen nog niets van het gevaar dat hun boven het hoofd hangt. Ze halen de theetafel naar buiten om toch vooral niets van dit schouwspel te missen. Politie moet komen om de mensen, die daarom zeer ontstemd zijn, in huis te krijgen.”

Het vijfde eskadron, onder commando van res. kapitein mr. M. Nijhoff, liet 's morgens onder andere de drie spoorwegviaducten van de lijnen Arnhem-Elst en Arnhem-Ede nabij Oosterbeek in de lucht springen. Na, nabij Oosterbeek en Heelsum, licht gevechtscontact te hebben gehad, trok het eskadron terug op de tweede stelling aan de oostelijke voet van de Wageningse Berg. Tussen 15 en 18 uur ontspon zich hier een vuurgevecht met SS-troepen. Hoewel de eskadronscommandant gewond was aan een voet, leidde hij dit

Gevangen genomen Polen bij de commandopost van het vierde regiment huzaren in hotel De Langenberg

gevecht voortreffelijk. Ook de steun van de sectie mortieren, de sectie mitrailleurs en het stuk PAG kwam goed van pas!

GEDENKSTEEN

Links aangeleund tegen het vijfde eskadron moest het tweede eskadron (van het derde regiment huzaren), versterkt met het stuk PAG, vernielingen uitvoeren ter hoogte van „Schweizerhöhe" aan de weg Ede-Arnhem. Hierbij vonden Duitse vliegtuigaanvallen plaats. Zeventien paarden rukten zich los en verdwenen in de richting Arnhem. Om 11.30 uur kreeg dit eskadron, onder commando van ritmeester A. D. C. van Voort van Zijp, bevel om terug te trekken op Ede omdat het vijfde eskadron ook terugtrok. Een patrouille werd achtergelaten bij de versperringen. Onder vijandelijke druk trok deze patrouille terug naar De Ginkel. Daar werd de patrouille overvallen. De commandant, kornet C. D. van Limburg Stirum, korporaal P. C. Benkerk en huzaar J. G. Dijkers sneuvelden hierbij. Een gedenksteen in de voorgevel van herberg „De Ginkel" herinnert hieraan.

Alleen een motorordonnans ont kwam, vermomd als boer, aan hetzelfde lot. Deze ordonnans bracht het bericht over aan de regimentscommandant van het sneuvelen van de drie huzaren.

ONTVLUCHTE POLEN

Achter het tweede eskadron (derde regiment huzaren) lag het eerste eskadron, onder commando van ritmeester K. G. A. Feist, in stelling bij de Langenberg, in de Sijsselt en bij de spoorlijn Ede-Arnhem ter hoogte van kilometerpaal 79. Dit eskadron was versterkt met een PAG-kanon, een sectie mitrailleurs en het vierde peloton pantserwagens. Deze pantserwagens waren, met de drie wagens van het derde peloton, reeds in de nacht, van Apeldoorn naar Ede gedirigeerd.

Omstreeks negen uur kwam een groep van dertig personen langs de spoorlijn naar het peloton bij kilometerpaal 79. Deze mannen zeiden ontvluchte Polen te zijn op weg naar Engeland. Ze waren gekleed in een soort stalkleding. Ze hadden kaalgeschoren hoofden en sommigen hadden geen schoenen aan. De groep werd door twee huzaren naar de regimentscommandopost in hotel De Langenberg gebracht. Deze groep ging verder naar De Klomp. Verdere gegevens waren (en zijn) nergens te vinden.

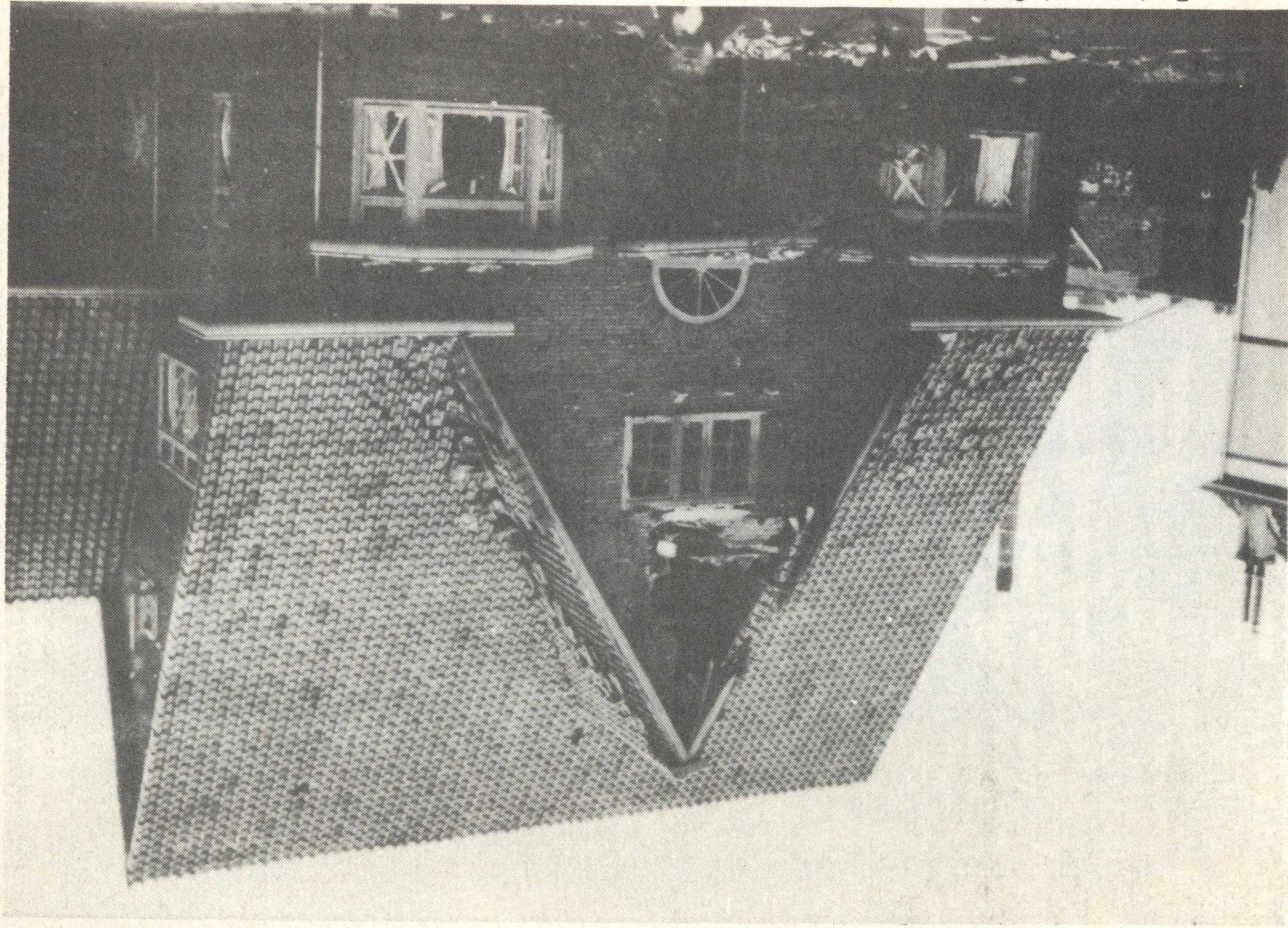
DE DUITSERS DRINGEN OP

Een pantserwagen-patrouille meldde te 17.40 uur Duitse motorrijders bij Planken Wambuis. Laat in de middag drong Duitse infanterie met hulp van vijf pantserwagens op over de Ginkelse heide. Kanonnen van de twaalfde afdeling veldartillerie legden storingsvuur op de rijksweg Ede-Arnhem nabij herberg „De Zuid Ginkel". Ook de pantserwagens van het vierde peloton gaven vuur af op de Duitsers, maar de vijand drong steeds verder op.

Het tweede eskadron, onder commando van ritmeester A. M. C. Marel, lag in stelling rondom de Driesprong en het Edese Bos. Dit eskadron was versterkt met een sectie mitrailleurs en het derde peloton pantserwagens. Gevechtscontact is er niet geweest voor de terugtrekking achter de Grebbelinie.

Het zesde eskadron, versterkt met PAG en een sectie mitrailleurs, moest het gebied Otterlo, Roekel, Wekerom en Meulunteren beveiligen om een vijandelijke opmars te vertragen. Bij het uitvoeren van de vernielingen kwam kornet C. de Vos van Steenwijk om het leven. Om elf uur trok het eskadron terug op Lunteren en de Doesburger buurt. Het eskadron stond onder commando van res. ritmeester jhr W. Quarles van Ufford.

Een huis aan de Stationsweg dat door Nederlandse artillerie vanuit de Grebbeberglinie zwaar gehavend werd

TERUGTREKKEN OP DE GREBBE-LINIE

Om zes uur 's avonds gaf de regimentscommandant opdracht aan alle onderdelen terug te trekken op de Grebbelinie. Ternauwernood gelukte het de huzaren van het eerste eskadron om in vliegende galop door de Sijsselt aan de vijandelijke aanval te ontkomen. Het tweede eskadron (van het derde regiment huzaren) dekte met steun van één PAG-kanon en het derde peloton pantserwagens de aftocht.

Het eerste, tweede en vierde eskadron trokken met de regimentsstaf via de rijksweg Ede-De Klomp terug achter de linie van het tiende regiment infanterie. Het zesde eskadron kwam via Ederveen binnen de eigen linies. Het tweede eskadron (van het derde regiment huzaren) kwam, met de drie pantserwagens, tegen half acht ook binnen bij De Klomp.

Het vijfde eskadron kwam met enige moeilijkheden via Wageningen bij de Grebbeberg achter de eigen frontlijn. Alleen het PAG-kanon met trekker moest vanwege de reeds opgestelde versperringen bij Wageningen via Bennekom naar Veenendaal terugtrekken. De trekker reed omstreeks 19 uur vast in de berm. Met behulp van een trekker van garage Beers Nefkens uit Ede kwam de trekker weer op de weg, helaas sneuvelde hierbij een soldaat door een (eigen) landmijn.

Tenslotte was alleen nog het vierde peloton pantserwagens, onder commando van lt. A. A. Moolenburgh, bij Ede achtergebleven, omdat dit geen terugtocht-bevel had ontvangen. Dit peloton patrouilleerde namelijk langs de spoorlijn tussen Ede en de Ginkelse heide. Tegen 20 uur werd een nachtopstelling nabij de J. W. Frisokazerne betrokken. Om 2 uur meldde een uitgezonden ordonnans dat de regiments-

commandopost op de Langenberg verlaten was.

Om twee uur 's nachts kwam er Nederlands artillerievuur op Ede terecht. De pelotonscommandant besloot terug te rijden naar De Klomp. Twee pantserwagens bereikten zonder schade De Klomp. De derde wagen was onderweg in een gat gezakt. De bemanning reed met een van de andere wagens mee. De achtergebleven pantserwagen is de volgende dag met behulp van soldaten van de voorposten bij De Klomp binnen gekomen.

De pantserwagens en rupspantserwagens zijn daarna doorgestuurd naar Den Haag. Het vierde regiment huzaren verbleef die nacht in de omgeving van Leersum.

EDE EN BARNEVELD BEZET

Op elf mei kreeg het zesde eskadron opdracht om Ede te verkennen met één peloton, versterkt met PAG. Dit stuk PAG kon niet langs de versperring komen. Oorspronkelijk zou ook een pantserwagen mee gaan. De commandant van het zesde eskadron kreeg inmiddels telefonisch contact met Ede, onder andere met de burgemeester en de politie. Hij kreeg de volgende informatie:

- Bij Kerhem zijn dertig Duitse pioniers
- Barneveld is bezet door Duitse troepen
- Duitse pantserwagens zijn in Ede en Bennekom
- Veel vijandelijke infanterie in Ede

Gezien de aanwezigheid van Duitse pantserwagens in Ede en het ontbreken van de eigen pantserwagen en het PAG-kanon is de verkenning afgelast. Het vierde regiment huzaren is daarna bij de strijd op de Grebbeberg ingezet, uitgezonderd het vierde en het vijfde eskadron. Deze gingen naar Utrecht.

dit verhaal wordt in het eerstvolgende nummer van De Zandloper vervolgt.

SUGGESTIES VOOR STRAATNAMEN IN HET PLAN "NIEUWE BOSPOORT"

Vereniging Oud-Ede

Secr.:

Ede

(giro 3534268 t.n.v. Oud-Ede)

Ede d.d. poststempel

Aan Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Ede,
Raadhuis te Ede.

In verband met de bouwplannen in de wijk "de Nieuwe Bospoort", doen wij u enkele suggesties toekomen van namen voor de nieuwe straten in die wijk. Behalve voor de wijk: "de nieuwe Bospoort" zou ook kunnen "Edereng".

Voor de straten: Bunschoterweg - Bunschoterpad - Kreelsweg - Kleefseweg - Kleefsehoek.

Ingezonden door ons lid dhr. G.A. Ossenkoppele:

Smalle tiend - Krijtende tiend - Gruitttiend - Raatttiend - Korentiend - Novaliënttiend en Willem Horstinglaan (oud wethouder - landmeter - administrateur van Kernhem, maker van de tiendkaarten. Overleden in 1865).

verder nog:

Lange akkers - vleugelakkers - eikelakkers - trappenakkers
Sterrenberg - Zonneberg - Maanberg - Drieberg - Westerbergen
Kerkpad - Papenpad - Harreelpad - Papenhof.
Buurtspraak - Houtspraak - Schaapsdriest - Kluitschop - Buurtrichterlaan - Houtrichterlaan - Schoutenlaan - Herderlaan - Schapenlaan - Schaapskooiweg - Driesprongweg - Postwagenweg - Koweg - Germaansweg - Saksischeweg - Lohe-bos - Malenveld - Rondewal - Luthersewal - Wildwal - Eekwal - Kogelvangerslaan - Tra - Calluna - Kruiponder - Hindekamp - Belgenkamp - Hofgoed - Wolfingegoed - Hertog van Gelre - Kluddereng - Edermark - Kleppermanweg - Ambtsjonkers - Wildgraaf - Maalschap - Kerspel - Boekhamerweg - Reintjesoord - Beukenootjeslaan.

Hoogachtend,
ver. Oud-Ede

D. de Nooy
voorzitter

MUSEUM WETENSWAARDIGHEDEN

Zoals u wellicht eens heeft gezien is bij vele boerderijen het dak bovenaan met riet gedekt en de rest met pannen. (zie ook de boerderij aan de Driehoek).

Wie weet waarom dit op deze wijze werd gedaan???

Wat dacht U ?

- a. voor de kosten ?
- b. voor schoon regenwater ?
- c. voor hooibroei ?
- d. om te voorkomen dat de beesten het riet zouden afvreten ?

of zijn er soms andere redenen?

Gaarne horen wij iets van U. (museum Oud-Ede, tel. 19554)

BALIEVERKOOP MUSEUM OUD-EDE

Aan de balie van het museum is onder andere verkrijgbaar een uitgave van de Chr. Gymnastiekvereniging D.O.K. getiteld "D.O.K. toen 1922 - 1932".

De aanschafprijs bedraagt f 12,50.

LEZING DOOR DE VOLKSUNIVERSITEIT, IN SAMENWERKING MET HET MUSEUM OUD-EDE.

onderwerp: Klederdrachten in Gelderland en Overijssel.

In deze lezing met dia's wordt verteld en getoond hoe men op het platteland omstreeks het jaar 1900 in de provincies Gelderland en Overijssel gekleed ging. Ook mutsen en sieraden krijgen de aandacht.

spreker : de heer J. Herbert.

tijd : januari 1983.

plaats : wordt t.z.t. nader bekend gemaakt.

"OUD-EDE" OP REIS NAAR EN IN "DE PEEL".

Op 11 augustus 1982 hebben 49 Oud-Edenaren een bezoek gebracht aan De Peel. Omstreeks half negen vertrok men per bus vanaf het Museumplein en reed men over de Oude Rijksweg via de A 50 naar het aan de Maas gelegen Ravenstein. Van hier ging het langs Uden en Veghel naar Helmond.

Voorzitter de Nooy gaf hier de leiding over aan de VVV-hostess Agnes Jongbloed, die de rest van de tocht het gezelschap met woord en daad terzijde stond.

De bus reed langs het 14e eeuwse kasteel "Helmond" en de pyramidevormige Helmondse schouwburg in de richting van Deurne. Hier wachtte de Brabantse mutsenmaakster Tineke van Sijp in het dorpscentrum op het Edese gezelschap.

Onder genot van een kopje koffie vertelde mevrouw Sijp illustratief de geschiedenis van de plaatselijke klededrucht. Vooral de Brabantse "Poffer" kreeg veel aandacht. Deze bedekking van de knipmuts ontstond omstreeks 1870. Duidelijk werd vertelt, hoe ingenieus alles in elkaar was gezet.

Mevrouw Sijp maakte sinds een aantal jaren de Poffer zelf en gaf aan, dat voor men klaar was er zeker een zestigtal werkuren aan waren besteed. Het is een duur kledingstuk, waarbij een prijs van f 200,- heel normaal was. Het dagloon van een gewone arbeider was in die tijd vaak niet meer dan 1 gulden.

Tegen het begin van de Tweede Wereldoorlog werd de Poffer niet meer gedragen, de verdwijning van het kledingstuk is echter al omstreeks 1910 begonnen.

Verder ging de reis weer, langs het gehucht Grindtsveen en het dorp Helenaveen. Deze dorpen ontstonden in de vorige eeuw, gesticht door mensen uit het gehele land, die zijn begonnen met de ontginning van De Peel. Mevrouw Jongbloed vertelde over de ontwikkeling van dit gebied en over de rivaliteit tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

De ochtend werd besloten aan de rand van de "Grote Peel" in het bezoekerscentrum "Een mijl op zeven".

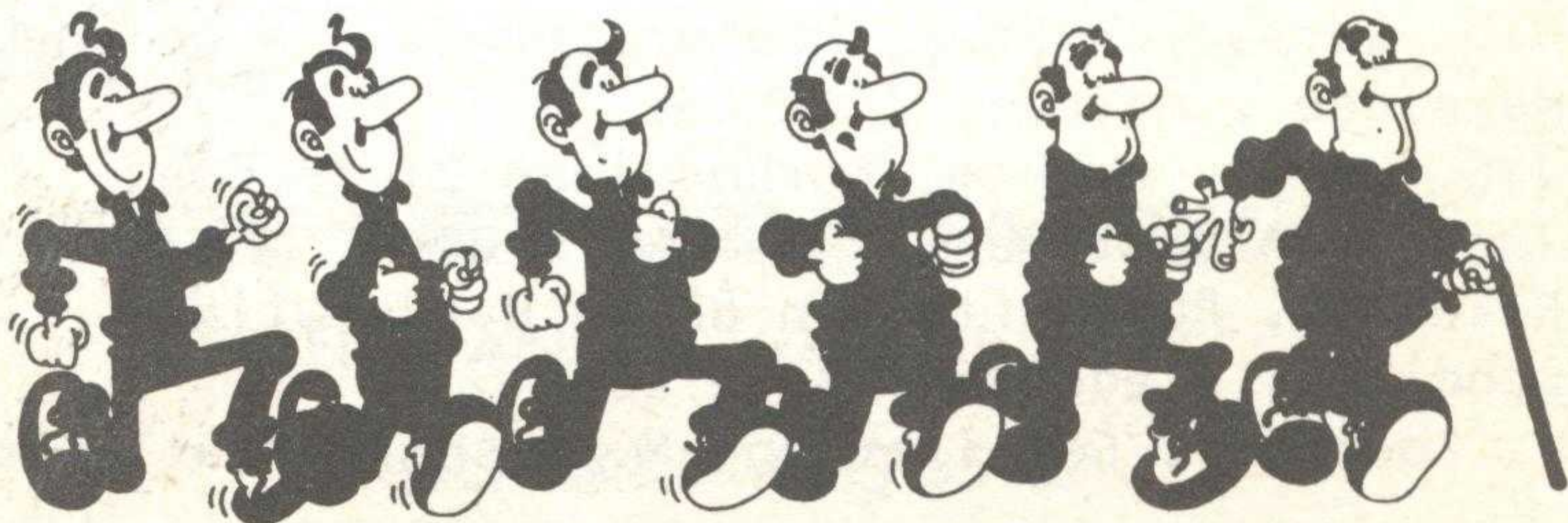
Kort en bondig kreeg men inzicht in het ontstaan van dit moerasgebied, hoe het leven er verliep en op welke wijze de streek werd ontgonnen.

In Deurne werd een Brabantse koffiemaaltijd gebruikt; vervolgens reed men naar de plaats Asten. Hier bevindt zich het Nationaal Beiaardmuseum. Men stelt niet alleen ten toon, maar laat ook veel van het tentoongestelde in werking zien. Een terzake deskundige gids vertelde de geschiedenis van de klokken. Ze gaat terug tot ver voor het begin van de jaartelling en speelt zich onder meer af in Oost-Azie en Amerika. Het mechanische klokkenspel van de Edese firma Diepeveen in de Grotestraat werd ook vermeld. In het museum trof men lopende uurwerken aan, zoals ook het museum Oud Ede zo'n uurwerk tentoon stelt, afkomstig van de plaatselijke Oude Kerk.

Vastgebouwd aan dit klokkenmuseum is het Natuurstudiecentrum en Museum "Jan Vriends". Men vindt hier niet alleen de plaatselijk voorkomende planten en dieren opgezet, ten toon gesteld en van een verklaring voorzien, doch de hele wereldgeschiedenis van plant en dier wordt hier duidelijk gemaakt.

Omstreeks 4 uur was het bezoek aan Asten ten einde. Via Helmond, waar wij afscheid namen van mevrouw Jongbloed, ging de reis verder langs een oostelijker route terug naar Ravenstein en verder langs de zelfde weg als 's morgens terug naar Ede. Om klokke zes arriveerde het gehele gezelschap weer bij het museum. De reizigers maakten algemeen de indruk voldaan te zijn. Dank aan de organisator is hier dan ook op zijn plaats.

Jaap Nijdam.

WAT DENKT U HIERVAN ?

(ingezonden stuk)

Enkele dagen voordat de HEI-DAG op woensdag 18 augustus 1982 zou worden gehouden, werd er van gemeentelijke zijde bij het openluchtmuseum te Arnhem geïnformeerd naar enkele gebruiksvoorwerpen die op 18 augustus zouden moeten worden gebruikt.

Het Openluchtmuseum kon aan de gemeentelijke wens voldoen en leverde de attributen.

NU KOMT HET.....

Laat nu het museum Oud-Ede dezelfde voorwerpen (op één na) ook in bezit hebben!!!

VRAAG : Waarom gaat de gemeente Ede eerst informeren bij het Openluchtmuseum in Arnhem in plaats van eerst eens in de eigen gemeente (met name in het museum Oud-Ede) rond te kijken ?

ADVIES: Wordt het niet hoog tijd dat men zich -juist van de zijde van de gemeente Ede- méér en béter gaat oriënteren omtrent de mogelijkheden die het museum Oud-Ede kan bieden??

beleefd aanbevelend,
MUSEUM OUD-EDE,

D. de Nooy (voorzitter)

NIEUWE LEDEN, bijgewerkt tot medio augustus 1982.

J. van Dijk, Berkhofweg 32 te Lunteren,
mv W.J. Gerritsen-Beek, Reehorsterweg 28a te Ede,
J. Hazeleger, Meikade 2 te Ede,
mv J.G. Heij-v.d. Ham, Korhoenlaan 27 te Ede,
E. Jansen, Aïdastraat 30 te Amersfoort,
W. Roseboom, PC Hooftplein 68 te Harderwijk,
W. Scholten, Diedenweg 83 te Ede,
mv H. Zoeter-v. Capelleveen, N. Fisherstraat 9 te Ede.

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

* Hout

* Board

* Triplex

* Schroten

* Wandplaten

* Deuren

* Draadmateriaal

* Keukens

* Kasten

* Gereedschap

* IJzerwaren

* Verf (vervetal.)

* Schildersgereedschap

* Wandweefsel

* Schuimvinyl

* Rambe assortiment

* Autolakken

* Beitsen, lakken, lijmen enz. enz.

Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

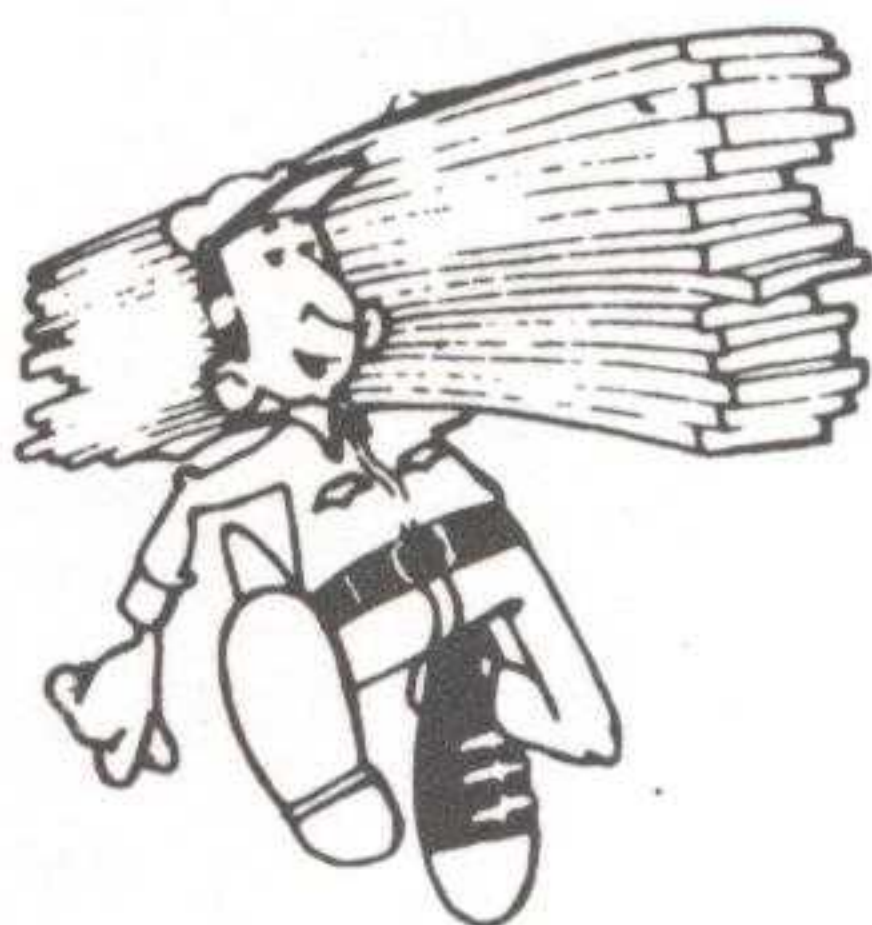
ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65-67

EDE. TELF. 08380-11680

* Wij geven U een
deskundig advies

* Bezorgen
gratis

DE SPAARBANK VOOR EDE

ANNO 1872

BONDSSPAARBANK

De oudste financiële instelling in Ede, die ondanks haar leeftijd met jeugdig élan actief blijft met een aan vandaag aangepast dienstenpakket ook voor U !

'n Bondsspaarbank, moderne gezinsbank voor alle bankzaken en verzekeringen.

Reeds sedert 1872 de vertrouwensinstelling van vele duizenden spaarders.

**VAN OUDSHER DE BANK VOOR ALLE MENSEN
DE BANK NU OOK VOOR U !**

Hoofdkantoor:
Telefoonweg 110-112 — EDE — Tel. 19020
5 kantoren in EDE — 10 kantoren in de Gemeente